

Forskningen visar behov av akuta åtgärder – nu måste regeringen sluta förhala

Regeringen måste agera direkt

Östersjöns fiskbestånd tynar bort. Torsken är nästan försvunnen, och sill och strömming minskar snabbt i antal samtidigt som individerna är mindre och blir köns mogna tidigare. Trots att regeringen kan klubba igenom åtgärder snabbt och kraftfullt i vissa frågor, har de valt att avvakta när det gäller situationen i Östersjön och i stället tillsätta nya utredningar. Nu har ett av uppdragen redovisats och vetenskapen har aldrig varit tydligare – det finns ingen tid att vänta. Regeringen måste agera nu.

En oroande utveckling för sill och strömming ledde till att regeringen i december 2020 [bad Havs- och vattenmyndigheten \(HaV\) utreda hur arten kan skyddas](#), men bara inom kustområdet mellan Kalmar och Gävle. Nästan 1,5 år har gått sedan dess, samtidigt som larmrapporter om Östersjöns miljö och obefintliga fångster för kustfiskare har fortsatt hagla tätt. Riksdagen har reagerat och gett regeringen flera fiskeripolitiska tillkännagivanden, bland annat ett från november 2021 där samstämda partier listade flera viktiga punkter för att skydda Östersjöns fiskbestånd.

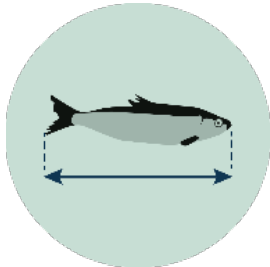
Trots tillkännagivanden och larmrapporter har regeringen valt att avvakta. När landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg har tillfrågats om den akuta situationen för Östersjöns arter har hon hänvisat till att vilja invänta regeringsuppdraget som [nyligen levererades av HaV](#). Nu är frågan hur regeringen kommer att svara, för det finns inte längre några ursäkter att inte agera. Bland de rekommenderade åtgärderna från regeringsuppdraget finns minskat fisketryck och utflyttad trålgräns.

Viktigt att vidta åtgärder nu

Inom ramen för uppdraget har forskare från SLU Aqua tagit fram [underlag till HaV](#). När resultaten har presenterats har forskarna markerat att vi inte kan "invänta

fullständiga kunskapsunderlag för att vidta åtgärder”, utan åtgärder behöver införas direkt för att sedan utvärderas och vid behov justeras.

Forskningen visar att:

Fisket är den största påverkansfaktorn när det gäller minskningen av större strömming

Det är inte reproduktionsproblem som har lett till att bestånden minskat. Forskarna har utvärderat miljöfaktorer och konstaterat att det finns gott om lek- och uppväxtområden och att klimatförändringar eller övergödning sannolikt inte påverkat sillens förmåga att föröka sig.

Fisketrycket måste minska

Stor strömming är viktig för ekosystemet och avgörande för kustfisket. Bristen på större strömming kan leda till matbrist för säl, sjöfåglar och rovfiskar och bidra till ökning av spigg. Spiggen liknas nu vid [gräshoppsvärmar](#) som äter både ägg och larver av andra arter, som abborre och gädda.

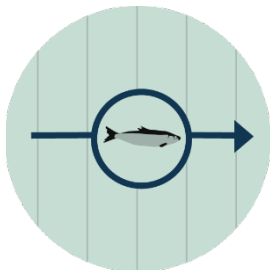
Forskningen bekräftar att andelen stor strömming kommer att minska ytterligare om fisketrycket fortsätter på dagens nivå. För att vända utvecklingen i Bottniska viken och längs kusten från Stockholm och uppåt, måste fisketrycket halveras. Då kommer den nedåtgående trenden för stor strömming i bestånden plana ut och bestånden kan sakta börja återhämta sig runt 2026.

Det är effektivt att flytta ut trålgränsen

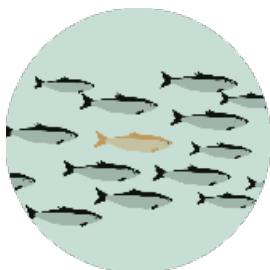
De senaste åren har fisket nära kusten ökat, och skett främst under vårvintern då fisken leker eller ansamlas för lek. SLU Aqua konstaterar att en utflyttning av trålgränsen

till 12 nautiska mil från Sveriges baslinje kan skydda strömmingen under både övervintring och förleksansamlingar.

Fisken migrerar

Regeringen valde att fokusera uppdraget på området mellan Kalmar och Gävle, men SLU Aqua understryker att fisken migrerar. Därför räcker det inte att skydda sill och strömming längs kusten inom det berörda området. Skyddet måste täcka större områden, förslagsvis hela de centrala, norra och södra delarna av Östersjön.

Det finns genetiska skillnader

Det finns viktiga genetiska skillnader mellan sill- och strömmingspopulationer i Östersjön, och olika grupper har anpassat sig till olika salthalt, vattentemperatur och ljusförhållanden. De leker också på olika tider under året.

De unika genetiska skillnaderna inom arten kan vara avgörande för Östersjösillens överlevnad när innanhavets miljö förändras i framtiden, men ändå tas det ingen hänsyn till populationerna inom förvaltningen.

Kunskapen om genetiskt skilda populationer har varit [känt sedan tidigare](#), och har nu bekräftats av flera forskare. Med det höga fisketrycket finns det risk att viktiga populationer fiskas ut.

Olika åtgärder behövs

Bland nödvändiga åtgärder går sänkt fisketryck och utflyttad trålgräns, hand i hand. En utflyttad trålgräns till 12 nautiska mil utanför Sveriges kust kan skydda övervintrande och lekmigrerande strömming lokalt, men om det inte kombineras med sänkt fisketryck kommer det leda till att fisket ökar i andra områden.

Trots att SLU Aqua förordar en utflyttad trålgräns för alla fartyg oavsett storlek,

rekommenderar HaV ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt med stängning för alla båtar över 24 meter, med en brasklapp om att fiske tillhörande större båtar inte ska få omfördelas till flera mindre båtar.

Anledningen till att HaV inte vill följa forskarnas råd är att myndigheten anser att de socioekonomiska konsekvenserna är oproportionerliga "givet de osäkerheter som föreligger kring åtgärdens effekt". Det är dock ytterst få som skulle beröras av en stängning för det kustnära trålfisket. Totalt handlar det om 17 fartyg, där 10 är över 24 meter. Frågan är om det är värt att urvattna det viktiga skyddet för sill och strömming för att sju båtar ska få fortsätta med trålfiske?

HaV hoppas att en utflyttad trålgräns för båtar över 24 meter ska få tillbaka den större strömmingen och öka skyddet för populationer. Vi på BalticWaters2030 tror inte det är möjligt att skydda genetiskt unika bestånd, så länge industriell trålning i Östersjön tillåts.

BalticWaters2030 anser att fisket borde baseras på mindre båtar som är lokalt förankrade och utgår och landar i samma hamn. Det är så vi skyddar miljön samtidigt som vi skapar lokala arbetstillfällen och ekonomi i glesbygd.

Prat eller handling

Nu ligger bollen hos regeringen. I januari i år sade [landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg](#) att det är viktigt för regeringen att det även i framtiden finns förutsättningar för ett kustnära fiske och en konkurrenskraftig fiskerinäring, och nu sätts det uttalandet på prov. Forskningen kan inte bli tydligare – Sverige måste införa åtgärder direkt för att skydda såväl strömming som kustfiske. Nu är smekmånaden för den nya regeringen över och tiden för att rädda Östersjöns fiskbestånd är knapp. Det är dags att agera.

Nyheter från BalticWaters2030

I havet

Torsklek och befruktade ägg i projektet ReCod!

Torsken i östra Östersjön börjar leka i maj/juni, men för att undersöka om torskarna kan leka och ägg befruktas inom projektet ReCod, har vissa av fiskarna på Ar levt med ljusförhållanden som simulerar senvår. Det har lett till att torsklek startat, ägg blivit befruktade och små torsklarver utvecklas. [Kika in på vår hemsida](#) för att se en kort film om torsklek och ägg på Ar.

Utllysning

Nytt program för finansiering av mindre forskningsprojekt och förstudier

Nu finns det möjlighet att söka pengar för forskningsprojekt och förstudier som kan bidra till kunskapsuppbyggnaden om åtgärder för minskad övergödning och fungerande ekosystem. BalticWaters2030s långsiktiga program kan dela ut upp till 5 miljoner kronor till 5 - 8 projekt årligen. Läs mer om programmet på [vår hemsida](#).

Snart öppnar ansökan till höstens traineeprogram

Från och med den 22 april finns möjlighet att söka till höstens traineeprogram på BalticWaters2030. Vi har träffat Amanda och Vilma, 2021 års traineer, för att höra om deras upplevelse av programmet. Läs intervjun [här](#).

För ytterligare information besök balticwaters2030.org